

Geef te vroeg

geborenen

langere draagtijd

In Klinikum Winterberg in Saarbrücken worden veel te vroeg geboren baby's tot ieders tevredenheid gedragen in een draagdoek. Ouders voelen zich betrokken bij de zorg en zorgverleners zien tevreden baby's en een betere moeder-kind binding. Geïnspireerd door het succes heeft een eerste ziekenhuis in Nederland eveneens het 'dragen' omarmd.

Rachel Verweij

Werkwijze

Dit succes smaakte naar meer. Het buidelen werd ook na de geboorte gestimuleerd. De volgende stap betrof het introduceren van draagdoeken. Vogelgesang stelde hiertoe een startdocument op met daarin een opsomming van de doelen (zie kader). Het uitgangspunt: baby's zijn biologisch gezien 'moederblijvers', net als aapjes.

Begin 2014 ging de afdeling van start. Baby's worden gedragen zodra ze stabiel zijn, vaak vanaf 32 weken. Liefst gaan ze bloot in de doek, met alleen een luiertje aan en eventueel sokjes en een mutsje, zodat de thermoregulatie tussen ouder en kind goed zijn werk kan doen. Ouders kunnen de draagbare monitor meenemen. Eén keer is zelfs de zuurstoffles meegegaan - in de buggy. Ouders blijken het heerlijk te vinden om zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor hun kind. Na vele uren

tussen de muren van het kamertje op de NICU genieten ze ervan om met de baby bij zich rond te lopen. Zo herinnert Vogelgesang zich de moeder van Jacob, de kleinste baby die ooit zo mee mocht. Jacob woog toen 1200 gram, maar zijn moeder had er al vele weken in het ziekenhuis op zitten. Toen ze een voet over de drempel zette met haar zoontje in de doek, stak ze haar armen in de lucht en riep geëmotioneerd: "Hoera, we zijn uit de kamer!".

Voor dit doel zijn speciale doeken van een dunne kwaliteit geweven, voorzien van het ziekenhuislogo. Ze zijn ook kleiner dan standaard: 55 cm breed. Voor de ouders zijn er flyers en een app gemaakt met duidelijke instructie. Voor de baby's onder de 1800 gram is een aanpassing ontwikkeld op een bestaande knooptechniek. In het personeel is eveneens geïnvesteerd: bijna alle vijftig medewerkers van de verschillende moeder-

Foto: Klinikum Winterberg

Hoofdverpleegkundige Eva Vogelgesang, sinds enkele jaren hoofd van de Neonatale Intensive Care Unit (NICU) van Klinikum Winterberg, vertelt over het pionieren op de afdeling. Om huid-op-huid contact na de geboorte te implementeren, ontwikkelde ze in 2010 samen met een draagdoekfirma een buidelshirt. Ook werd de afdeling aangepast zodat het bed van de moeder de kinderkamer ingereken kan worden. Een RCT uitgevoerd onder de eerste 81 kinderen leerde dat het aandeel volledig borstgevoede baby's door dit ene uur huidcontact toenam van 13% naar 37%, terwijl ook het aandeel deels borstgevoede zuigelingen toenam.

en kindafdelingen hebben een interne scholing gevolgd. Inmiddels zijn nog vier verpleegkundigen gecertificeerd draagdoekconsulent. Een consult duurt ongeveer een uur en bij voorkeur kijkt de verpleegkundige de dagen erna ook nog even mee. Zoveel tijd is er helaas niet altijd op de afdeling en dan zijn ouders soms teleurgesteld. Overigens draagt het personeel soms ook een baby, bijvoorbeeld tijdens administratieve taken.

Gouden standaard

Hoewel het dragen gezien wordt als een verpleegkundig onderwerp, waren de artsen vanaf het begin enthousiast. “Deze kinderen verdienen een goede moeder-kind binding”, vindt afdelingshoofd en neonatoloog Möller. “Ze zijn immers al in het nadeel vanwege hun vroeggeboorte. Ook lopen deze kinderen meer risico op verwaarlozing en kindermishandeling. Alles dat we in huis hebben om die betrokkenheid te stimuleren wil ik inzetten. Onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat een kind met een tweedegraads hersenbloeding en betrokken ouders het gemiddeld beter doet dan een kind zonder handicap met ouders die niet veel langskomen.”

‘Het is belangrijk dat premature baby’s ervaring kunnen opdoen met beweging’

Vogelgesang ziet ook dat het de medewerkers trots maakt: ze doen iets bijzonders, iets dat elders niet mogelijk is. Haar advies voor andere ziekenhuizen? “Gewoon doen! Wij zien zoveel lijden, zoveel bewegingsarmoede. Het is fijn iets te kunnen betekenen voor baby én ouders - en wellicht maanden van fysiotherapie te voorkomen. Ouders kunnen er in de thuissituatie nog lang plezier van hebben. Wat mij betreft zou dragen de gouden standaard moeten zijn.”

Doelen

De introductie van draagdoeken richt zich op de volgende doelen:

- baby’s beweging en zintuiglijke ervaring geven die ze missen door de voortijdige geboorte;
- bevorderen van de ontwikkeling;
- tegengaan van vervorming hoofdje, heupdysplasie en hypotonie door rugligging;
- ouders zelfvertrouwen geven en het gevoel bevorderen dat het hun eigen kind is;
- bevorderen van sensitiviteit ouders en hechting;
- ouders ontlasten en vrijheid geven: ‘hoofd en handen vrij’;
- verkorten van de opnameduur;

Nederland

Ook in Nederland wordt dragen inmiddels ingezet: het Scheper ziekenhuis (Treant zorggroep) in Emmen heeft de primeur. Karin Brügemann is er kinderfysiotherapeut¹ en draagdoekconsulent. Geïnspireerd door de ervaringen in Saarbrücken heeft ook zij het hele team achter zich weten te krijgen. Inmiddels wordt het buidelen sterk gestimuleerd en krijgen alle ouders een draagconsult aangeboden. Brügemann: “Als fysiotherapeut vind ik het heel belangrijk dat deze premature baby’s ervaring kunnen opdoen met ‘bewe-

re tevredenheid van ouders en bij de baby’s minder huilproblemen, minder voorkeurshouding en afgeplatte hoofdjes en een betere motoriek.”

Verschillen met Duitsland zijn er ook: de afdeling heeft geen eigen draagdoeken in bezit. Om ouders niet op kosten te jagen werkt Brügemann ook wel met een tricotdoek als ouders die al hebben. Verder start men in Emmen wat later, rond 34 weken, en gaan ouders niet van de afdeling af. Maar dat is wellicht een kwestie van tijd.

Stichting Babywerk is blij met dit initiatief van het Scheper ziekenhuis, waarbij medische behandeling en zorg voor de mentale ontwikkeling van baby’s en ouders hand in hand gaan.

auteursinformatie

Rachel Verweij (verweij@hech-
teband.nl) is freelance journa-
list en draagdoekconsulent; zij
schreef dit artikel in opdracht
van Stichting Babywerk.

Van de auteur heeft de redactie referenties ontvangen. U kunt deze bij de redactie vroeg@dgcommunicatie.nl opvragen o.v.v. ‘Referenties langere draagtijd’.

¹ Karin Brügemann beantwoordt graag vragen van zorgverleners van andere ziekenhuizen: k.brugemann@treant.nl